

BELA

Bela je smještena na granici sjevernih obronaka Ivanščice i doline Bednje, jugozapadno od Varaždina. Tu su smještena dva dvorca Bela I i Bela II, a iznad, na Ivanščici, ruševine su srednjovjekovnog grada Bele, zvanog Pusta Bela. Srednjovjekovno belsko vlastelinstvo bilo je jedno od najvećih vlastelinstava u varaždinskoj županiji. Središte vlastelinstva bio je grad Bela koji se spominje već 1163. g. kao posjed templara i ivanovaca.

Početakom 14. st. Belu osvajaju Henrik i Ivan Gissing, protivnici hrvatskog kralja Karla Roberta I i pristaše ugarskog kralja Ladislava. Uz pomoć hrvatskog plemića Nikole Ludbreškog ivanovci ponovo postaju gospodari Bele. Hrvatski ban Matko Talovac postaje vlasnik Bele 1434. godine. 1446. godine Belom upravlja Ivan Vitovac, poznati kapelan knezova Celjskih, zatim njegovi sinovi Juraj i Vilim, pa kralj Matija Korvin, koji je 1489. godine darovao Belu zajedno sa cijelim Zagorjem svome sinu, hrvatskom banu, Ivanišu Korvinu. Kasnije je Ivaniš Korvin prodao cijelu Belu mađarskim plemićima Tomi i Ladislavu Pethö de Gerse. Srednjovjekovni grad je izgorio 1481. godine, kada su gradom gospodarili Vitovci.

Obitelj Pethö gradi 1605. godine u ravnici novi grad (Belu I), kaštel s naglašenim strateškim elementima: jarkom oko grada, pomičnim mostom i pravokutnom branič-kulom na ulazu. Danas je to jednokatni pravokutni objekt s trokatnom kulom na zapadnom pročelju i okružen obrambenim zidom koji na uglovima ima male okrugle

kule, nastale u 18. st. Kaštel je adaptiran u dvorac, građen od kamena, a pripada prvoj spomeničkoj kategoriji.

Nakon smrti posljednjeg muškog člana obitelji Ivana Pethö de Gerse, Belu uživa njegova udovica Barbara. Kraljevska uprava preuzima upravu nad posjedom nakon smrti udovice. Karlo VI darovnicom daruje Belu, Ivanec, Jurketinec i Cerje grofu Ladislavu Erdödy. No, potomci obitelji Pethö de Gerse podigli su parnicu koja je trajala 54 godine sve do 1817. godine kada posjed dijeli 15 obitelji. Belu su dobile obitelji Josipović, Lovinčić i Barabaš, koje su 1858. godine posjed prodale barunu Metelu Ožegoviću. Stariji dvorac je nakon drugog svjetskog rata nacionaliziran, a u baroknom dvorcu živio je do 1953. godine potomak obitelji Ožegović. Bela je pod Ožegovićima bila stjecište najpoznatijih ljudi toga vremena jer je Metel Ožegović bio poznati ilirac. Umro je 1890. godine i sahranjen je u kapelici pokraj dvorca u Beli.

Uz Belu su vezane i dvije legende. Jedna o engleskom kralju Rikardu Lavljeg Srca (1157. - 1199.) koji se na povratku iz trećeg križarskog rata skrivao kod templara. Druga legenda spominje mjesto iza dvorca na kojem je u srednjem vijeku u jednom danu spaljeno šezdeset vještica.